คู่มือ
การจัดทำภาวะ
เศรษฐกิจการเกษตร
ระดับจังหวัด

ส่วนแผนพัฒนาเขตเศรษฐกิจการเกษตร
สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรที่ 1
กุมภาพันธ์ 2568

คู่มือการจัดทำภาวะเศรษฐกิจการเกษตรระดับจังหวัด

1. จัดทำข้อมูลดัชนีเศรษฐกิจการเกษตร ประกอบด้วย ดัชนีผลผลิตสินค้าเกษตร ดัชนีราคาที่เกษตรกรขายได้ และดัชนีรายได้เกษตรกร โดยใช้โปรแกรม Microsoft Excel มีขั้นตอนดังนี้

1.1 เปิดไฟล์ GPP_Template_V13 กรอกข้อมูลชื่อจังหวัด รายสินค้า สาขาพืช ปศุสัตว์และประมง

	พื้นที่ย่อย	สาขาพืช	สาขาปศุสัตว์	สาขาประมง	กลุ่มสินค้า
3	จังหวัด1	พืช1	ปศุสัตว์1	ประมง1	พืช1
4	จังหวัด2	พืช2	ปศุสัตว์2	ประมง2	พืช2
5	จังหวัด3	พืช3	ปศุสัตว์3	ประมง3	พืช3
6	จังหวัด4	พืช4	ปศุสัตว์4		พืช4
7	จังหวัด5	พืช5	ปศุสัตว์5		พืช5
8	จังหวัด6	พืช6	ปศุสัตว์6		พืช6
9		พืช7			พืช7
10		พืช8			พืช8
11		พืช9			พืช9
12		พืช10			พืช10
13					ปศุสัตว์1
14					ปศุสัตว์2
15					ปศุสัตว์3
16					ปศุสัตว์4
17					ปศุสัตว์5
18					ปศุสัตว์6
19					ประมง1
20					ประมง2
21					ประมง3

Variable_1 | Database | CI_M (2) | CI_Q (2) | CI_Y (2) | I_P_M (2) | I_P_Q (2) | I_P_Y (2)

พื้นที่ย่อย	สาขาพืช	สาขาปศุสัตว์	สาขาประมง	กลุ่มสินค้า
ลำพูน	กระเทียม	น้ำนมดิบ	เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ	กระเทียม
จังหวัด2	ลำไย	สุกร	จับสัตว์น้ำตามแ	ลำไย
จังหวัด3	ข้าวนาปี	ไก่เนื้อ	ประมง3	ข้าวนาปี
จังหวัด4	ข้าวโพดเลี้ยงสัต	ปศุสัตว์4		ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์
จังหวัด5	หอมแดง	ปศุสัตว์5		หอมแดง
จังหวัด6	มันฝรั่ง	ปศุสัตว์6		มันฝรั่ง
	มันสำปะหลัง			มันสำปะหลัง
	พืช8			พืช8
	พืช9			พืช9
	พืช10			พืช10
				น้ำนมดิบ
				สุกร
				ไก่เนื้อ
				ปศุสัตว์4
				ปศุสัตว์5
				ปศุสัตว์6
				เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจืด
				จับสัตว์น้ำตามแหล่งธรรมชาติ
				ประมง3

Variable_1 | Database | CI_M (2) | CI_Q (2) | CI_Y (2) | I_P_M (2) | I_P_Q (2) | I_P_Y (2)

1.2 กรอกข้อมูลผลผลิตและราคา รายสินค้า ตั้งแต่ปี 2548 – ปีปัจจุบัน

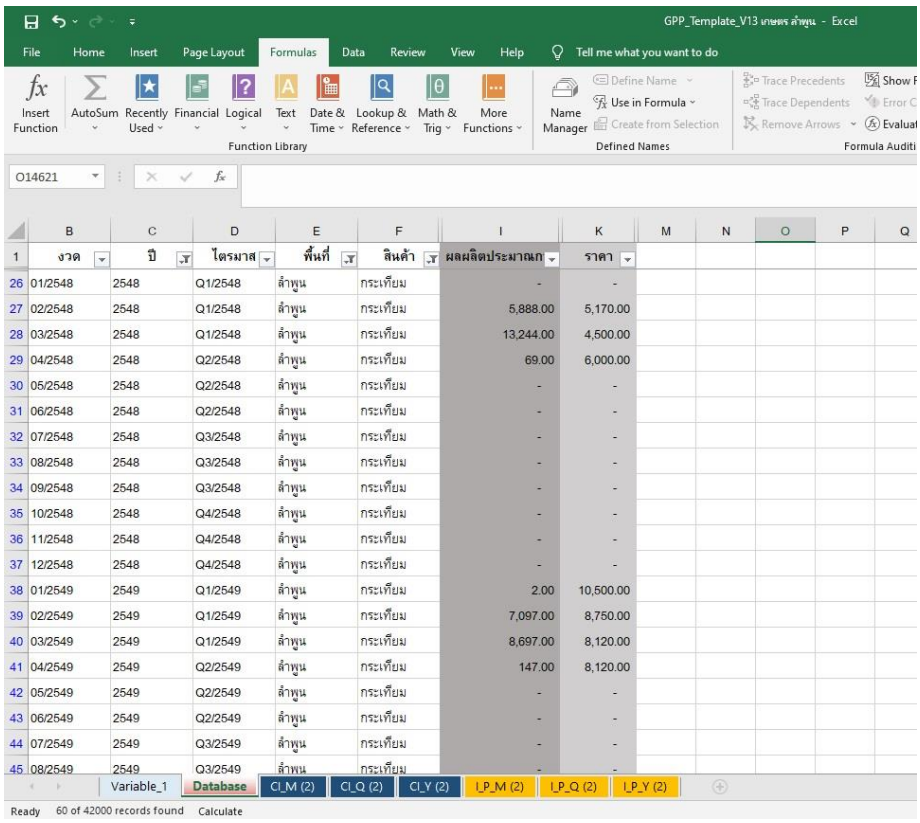

งวด	ปี	ไตรมาส	พื้นที่	สินค้า	ผลผลิตประมาณก	ราคา
01/2548	2548	Q1/2548	ลำพูน	กระเทียม	-	-
02/2548	2548	Q1/2548	ลำพูน	กระเทียม	5,888.00	5,170.00
03/2548	2548	Q1/2548	ลำพูน	กระเทียม	13,244.00	4,500.00
04/2548	2548	Q2/2548	ลำพูน	กระเทียม	69.00	6,000.00
05/2548	2548	Q2/2548	ลำพูน	กระเทียม	-	-
06/2548	2548	Q2/2548	ลำพูน	กระเทียม	-	-
07/2548	2548	Q3/2548	ลำพูน	กระเทียม	-	-
08/2548	2548	Q3/2548	ลำพูน	กระเทียม	-	-
09/2548	2548	Q3/2548	ลำพูน	กระเทียม	-	-
10/2548	2548	Q4/2548	ลำพูน	กระเทียม	-	-
11/2548	2548	Q4/2548	ลำพูน	กระเทียม	-	-
12/2548	2548	Q4/2548	ลำพูน	กระเทียม	-	-
01/2549	2549	Q1/2549	ลำพูน	กระเทียม	2.00	10,500.00
02/2549	2549	Q1/2549	ลำพูน	กระเทียม	7,097.00	8,750.00
03/2549	2549	Q1/2549	ลำพูน	กระเทียม	8,697.00	8,120.00
04/2549	2549	Q2/2549	ลำพูน	กระเทียม	147.00	8,120.00
05/2549	2549	Q2/2549	ลำพูน	กระเทียม	-	-
06/2549	2549	Q2/2549	ลำพูน	กระเทียม	-	-
07/2549	2549	Q3/2549	ลำพูน	กระเทียม	-	-
08/2549	2549	Q3/2549	ลำพูน	กระเทียม	-	-

1.3 กดคำสั่ง Calculate Now เพื่อคำนวณหา ดัชนีผลผลิตสินค้า และดัชนีราคาที่เกษตรขายได้

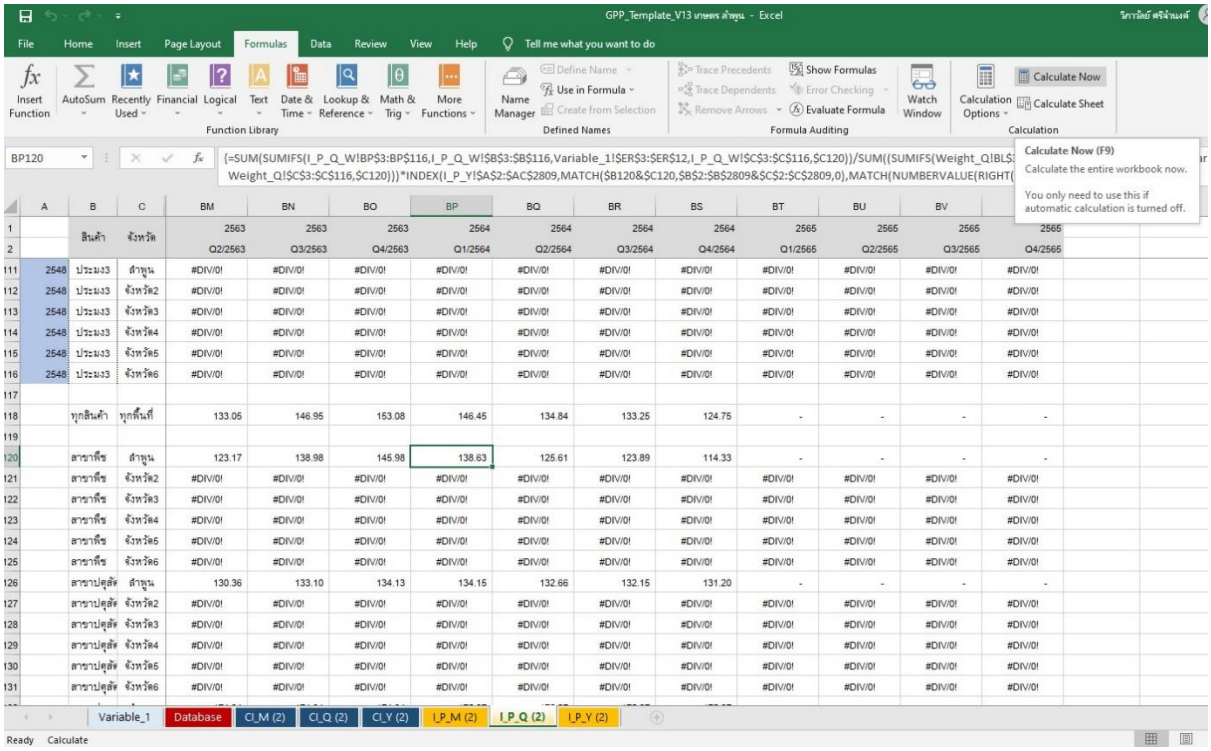

1.4 นำข้อมูล ดัชนีผลผลิตสินค้า และดัชนีราคาที่เกษตรขายได้ คำนวณหาดัชนีรายได้เกษตรกร

โดย ข้อมูลดัชนีผลผลิตสินค้า กรณีเป็นรายไตรมาส เรียกดูจาก sheet ชื่อ CI_Q(2) และข้อมูลดัชนีราคาที่เกษตรขายได้ สามารถเรียกดูจาก sheet ชื่อ I_P_Q(2) นำมาคำนวณโดยใช้สูตร ดังนี้
(ดัชนีผลผลิต x ดัชนีราคาที่เกษตรขายได้)/100 = ดัชนีรายได้เกษตร

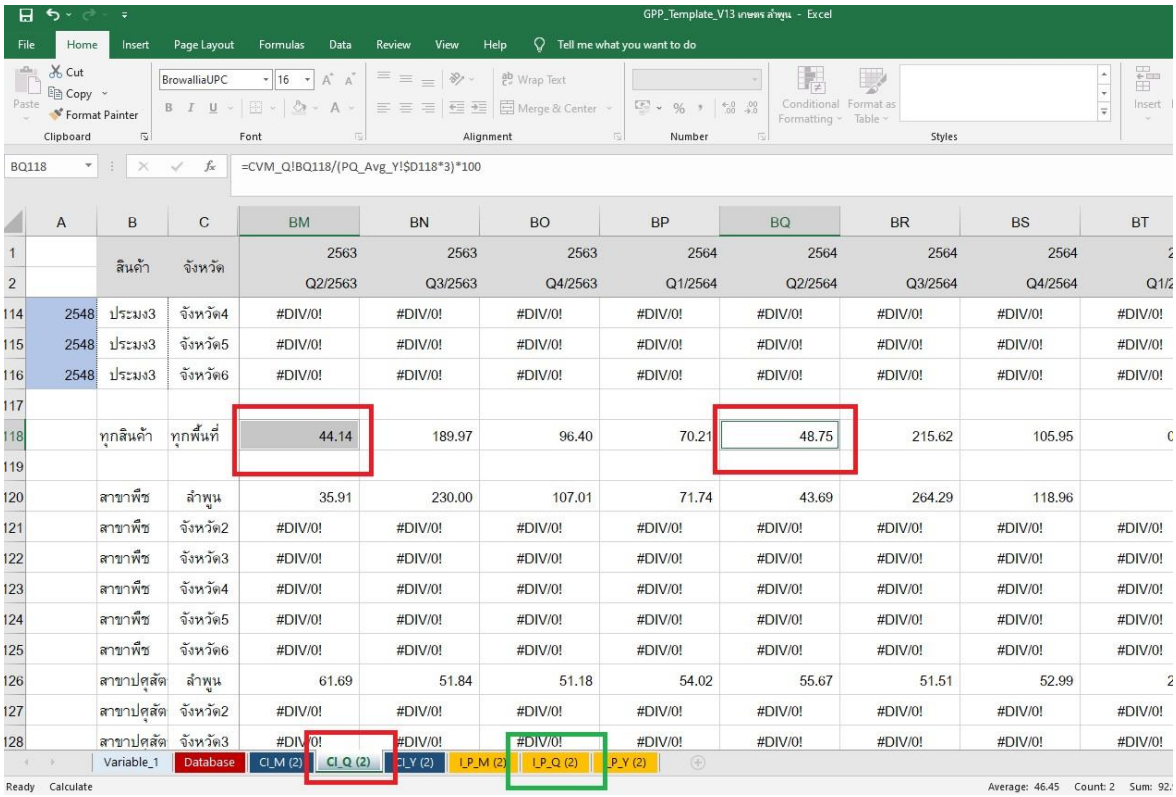

2. **การประมาณการ** โดยหาความสัมพันธ์ระหว่าง GPP ภาคเกษตรและดัชนีผลผลิตสินค้าเกษตรรายสาขา ได้แก่ สาขาพืช สาขาปศุสัตว์ สาขาประมง สาขาบริการทางการเกษตรและสาขาป่าไม้ (โดย GPP คือ ตัวแปรตามและดัชนีผลผลิตสินค้า คือ ตัวแปรอิสระ) การหาความสัมพันธ์ดังกล่าวใช้แบบจำลองถดถอยอย่างง่าย หรือแบบจำลองถดถอยเชิงซ้อน (Regression Model) โดยใช้โปรแกรม Eview ยกตัวอย่างดังนี้

2.1 การสร้าง Workfile

- ทำการเปิดโปรแกรม Eviews เลือก File/New/Workfile... ดังภาพ

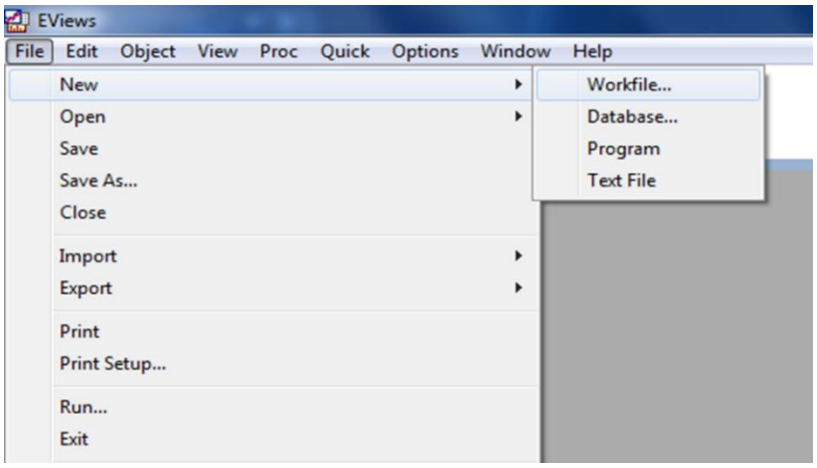

- กำหนด Workfile Range เป็น Annual

Start date คือ 1988 End date คือ 2009 ดังภาพ

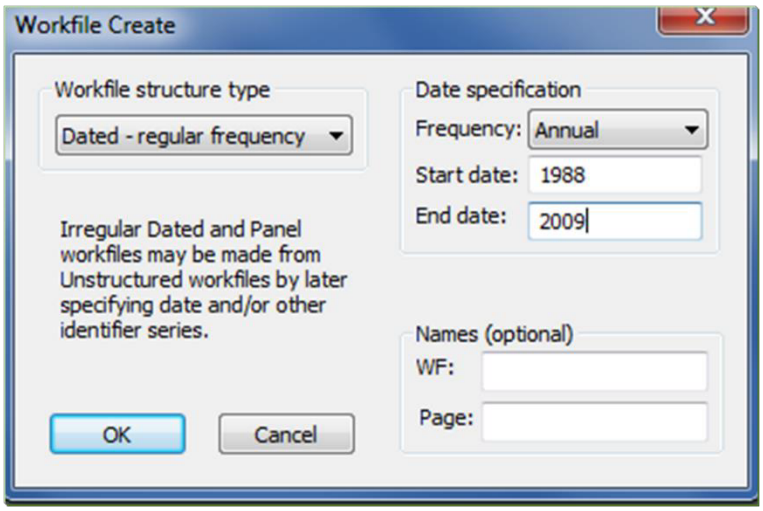

- เมื่อคลิก OK จะได้ Workfile ดังภาพ

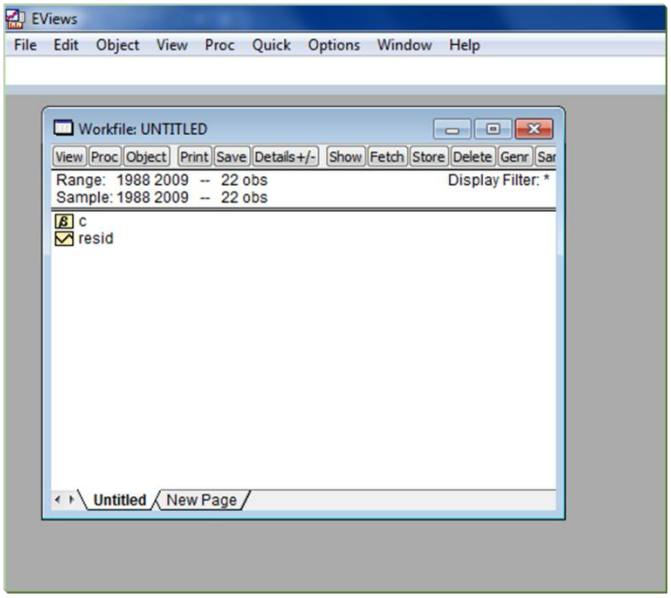

2.2 การนำเข้าข้อมูล

- สร้าง Group ของ Series ข้อมูล โดยเลือก Quick/Empty Group (Edit Series) ดังภาพ

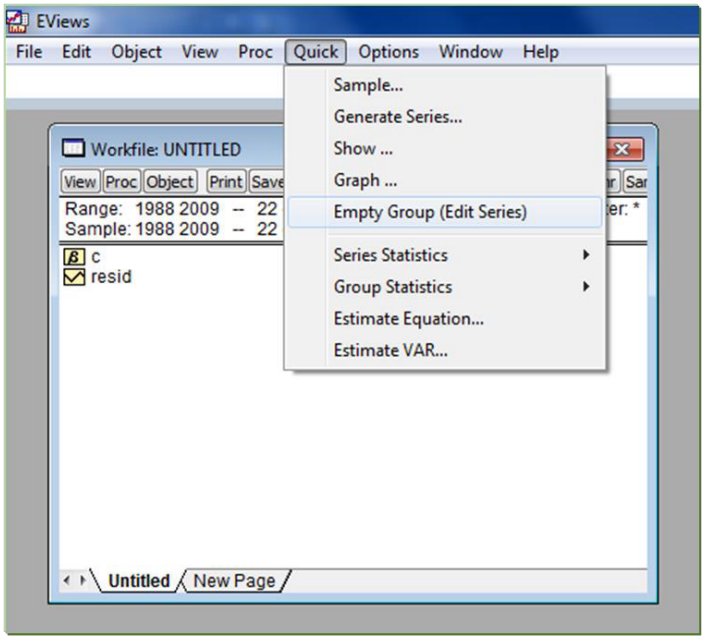

จะได้ Group ดังภาพ

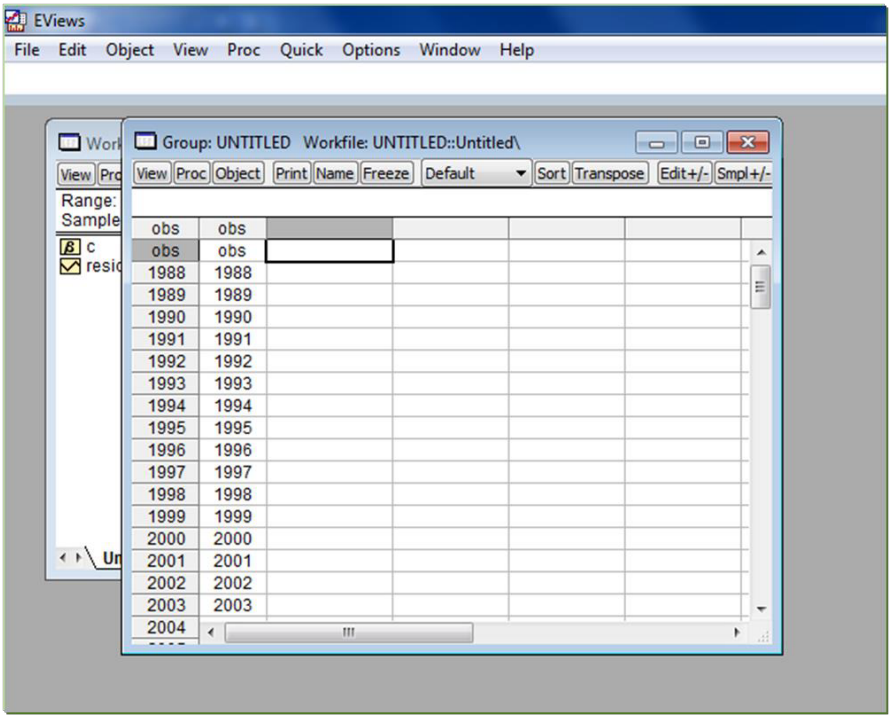

- หลังจากนั้นให้เปิด Excel file ชื่อ Data แล้วให้ copy ชื่อตัวแปรและข้อมูลใน Sheet ชื่อ Example ดังภาพ

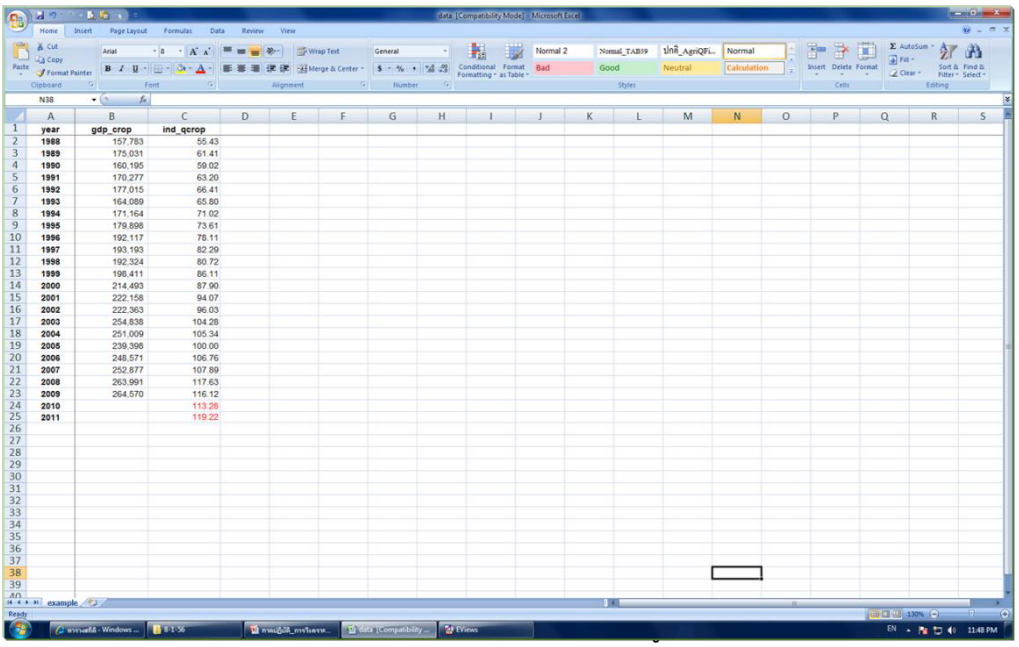

year	gdp_crop	ind_qcrop
1988	157,783	55.43
1989	175,031	61.41
1990	160,195	59.02
1991	170,277	63.20
1992	177,015	66.41
1993	164,089	65.80
1994	171,164	71.02
1995	179,898	73.61
1996	192,117	78.11
1997	193,193	82.29
1998	192,324	80.72
1999	198,411	86.11
2000	214,493	87.90
2001	222,158	94.07
2002	222,363	96.03
2003	254,838	104.28
2004	251,009	105.34
2005	239,398	100.00
2006	248,571	106.76
2007	252,877	107.89
2008	263,991	117.63
2009	264,570	116.12
2010		113.28
2011		119.22

Group

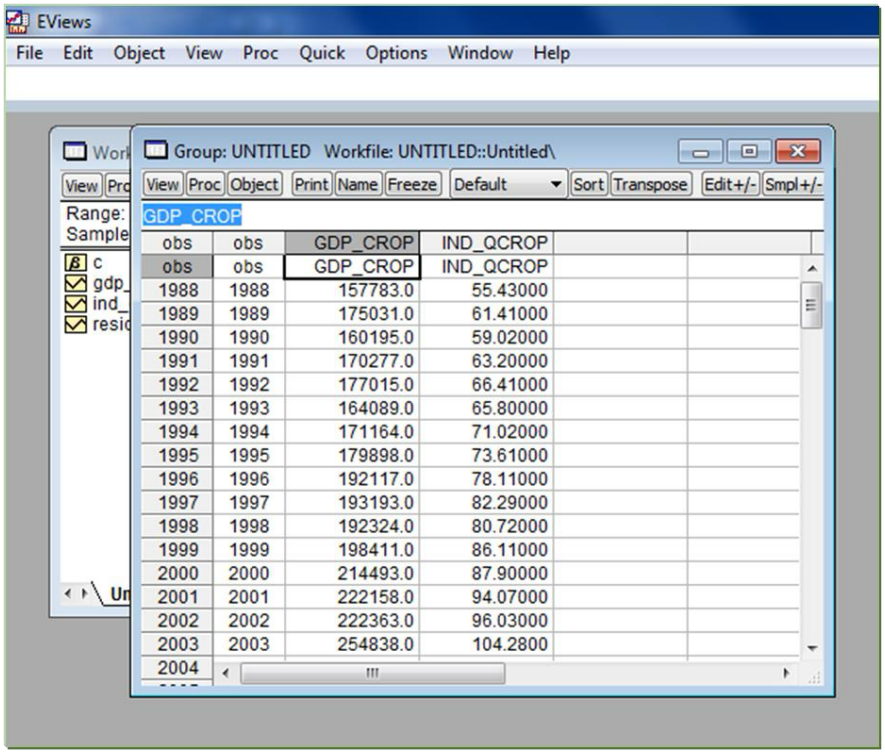

Group: UNTITLED Workfile: UNTITLED::Untitled\

obs	obs	GDP_CROP	IND_QCROP
1988	1988	157783.0	55.43000
1989	1989	175031.0	61.41000
1990	1990	160195.0	59.02000
1991	1991	170277.0	63.20000
1992	1992	177015.0	66.41000
1993	1993	164089.0	65.80000
1994	1994	171164.0	71.02000
1995	1995	179898.0	73.61000
1996	1996	192117.0	78.11000
1997	1997	193193.0	82.29000
1998	1998	192324.0	80.72000
1999	1999	198411.0	86.11000
2000	2000	214493.0	87.90000
2001	2001	222158.0	94.07000
2002	2002	222363.0	96.03000
2003	2003	254838.0	104.2800
2004			

- จะได้ Object Name โดย Eviews จะขึ้นชื่อ " group01" มาให้ซึ่งเราสามารถเปลี่ยนเป็นชื่ออื่นได้ สมมติว่าใช้ชื่อนี้ให้คลิก OK

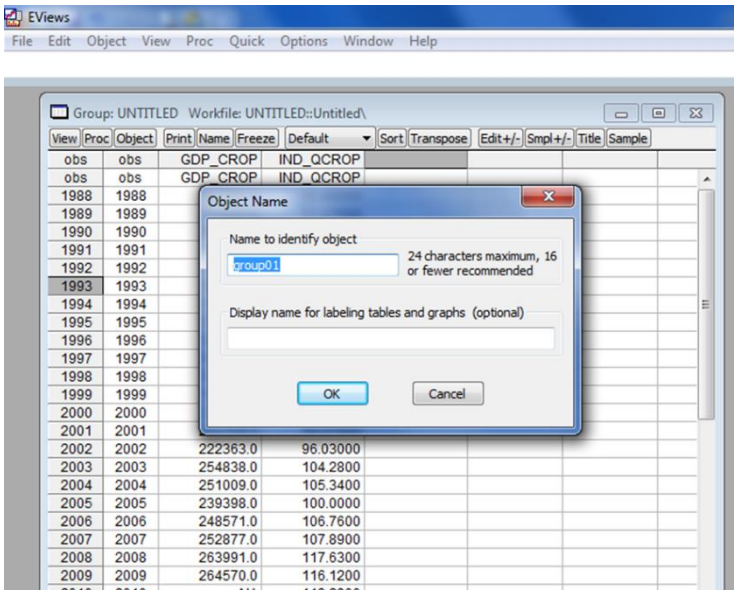

สังเกตว่าที่ Group จะตามด้วยชื่อ Group: GROUP01 ต่อไปให้ปิด Group โดยคลิกที่ปุ่มปิดดังภาพ

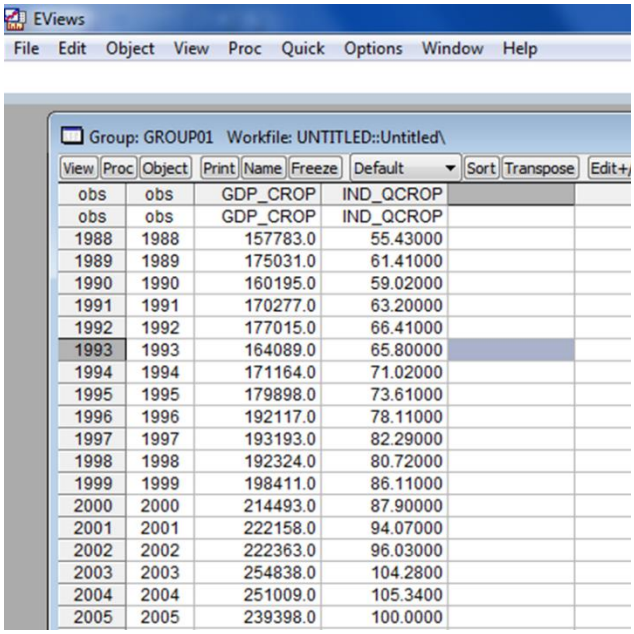

- ที่ Workfile จะได้ Series ของข้อมูลที่ Copy มาจาก Excel file และได้ group01 ดังภาพ

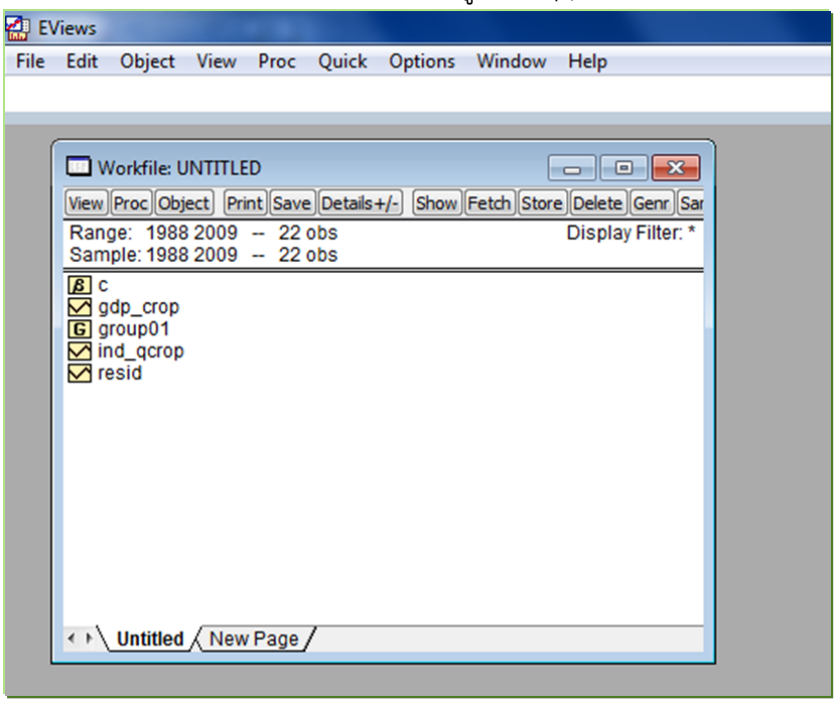

ที่ Workfile ให้คลิก save แล้วเลือกปลายทางที่จะเก็บ Workfile

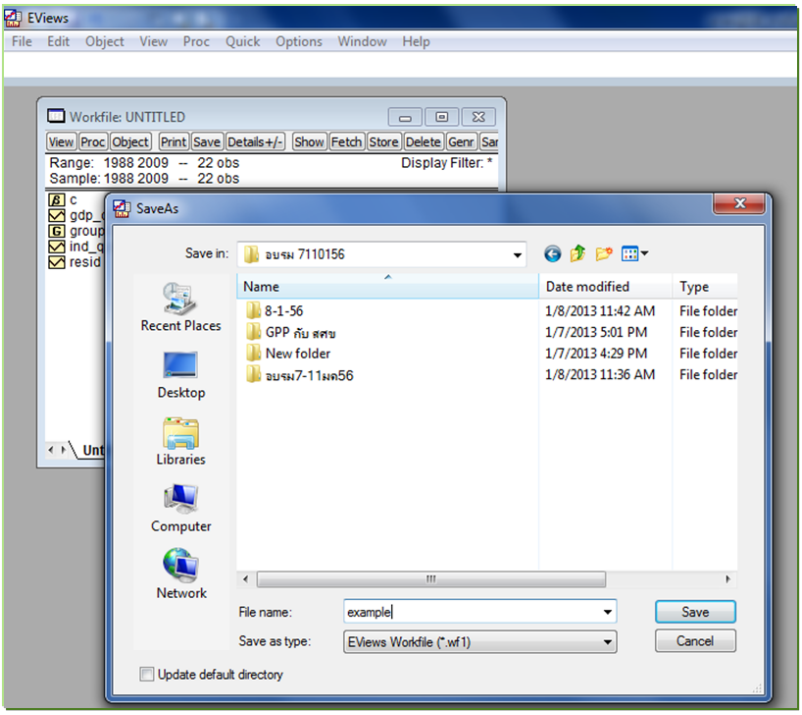

2.3 การประมาณค่าสมการถดถอย

Click ที่ตัวแปรตาม คือ gdp_crop กด Ctrl ค้าง แล้ว Click ที่ตัวแปรอิสระ คือ ind_qcrop แล้ว Click Mouse ทางขวามือที่บริเวณแถบสีน้ำเงิน เลือก Open/as Equation... ดังภาพ

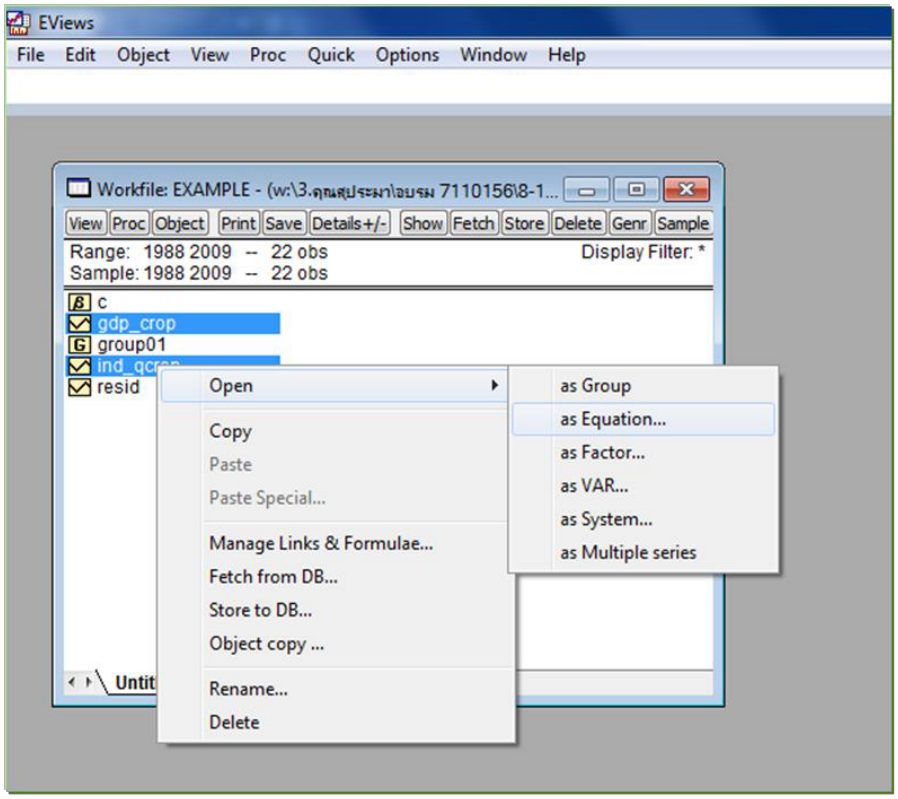

ที่ Equation Estimation จะได้สมการ gdp_crop ind_qcrop c

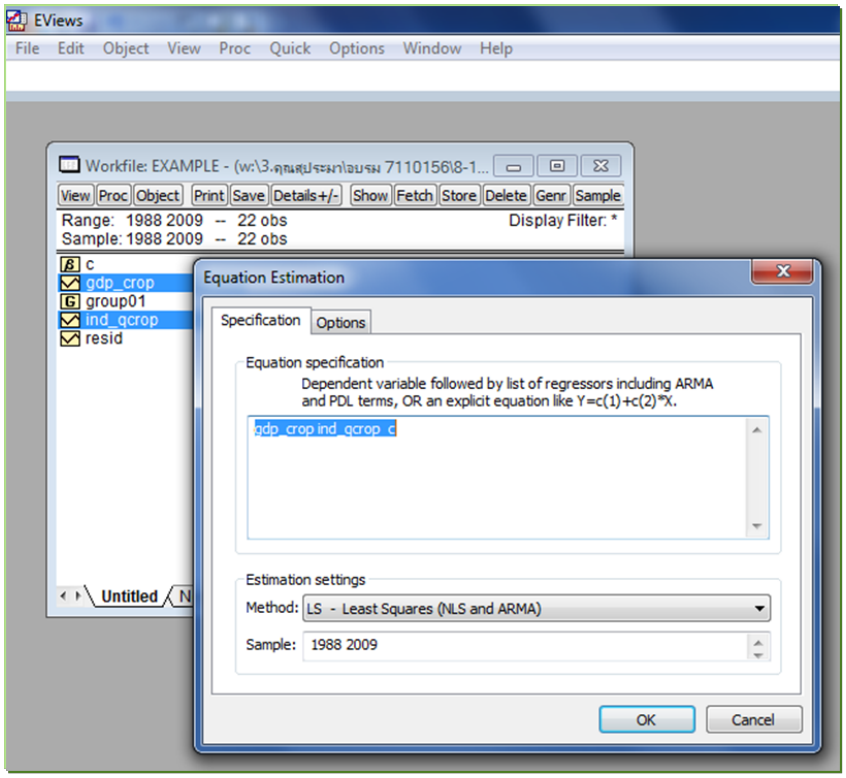

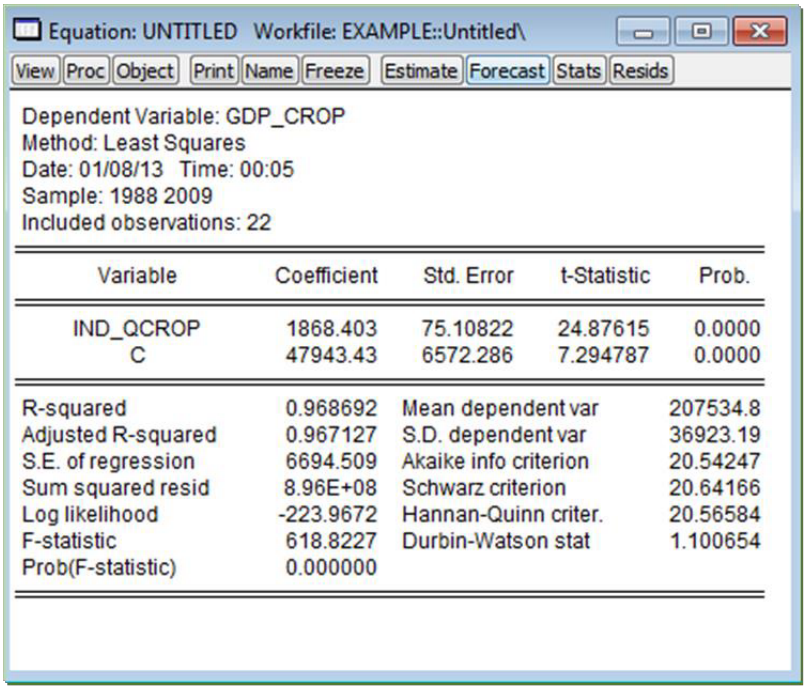

ผลการประมาณแสดงให้เห็นว่า ตัวแปรอิสระทุกตัวมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 (ค่า Prob. < 0.05)

2.4 ตรวจสอบและแก้ปัญหา

จากสมการให้เลือกที่ View/Residual Tests/Serial Correlation LM Test ... ดังภาพ

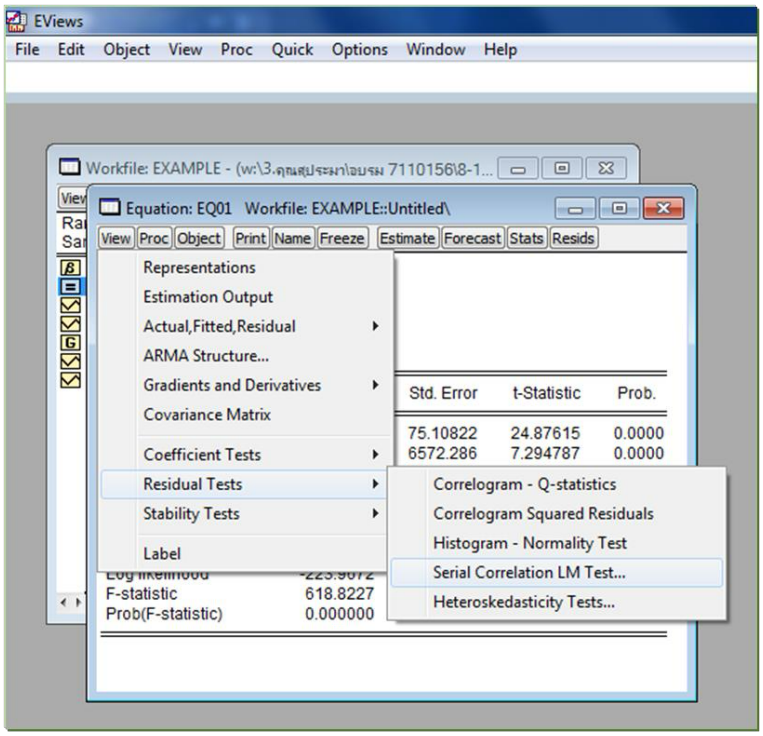

ต่อไปทำการกำหนด Lag Specification สมมติให้เท่ากับ 2 หมายถึง ทดสอบว่าเกิดปัญหา AR(1) และ/หรือ เกิด AR(2) หรือไม่

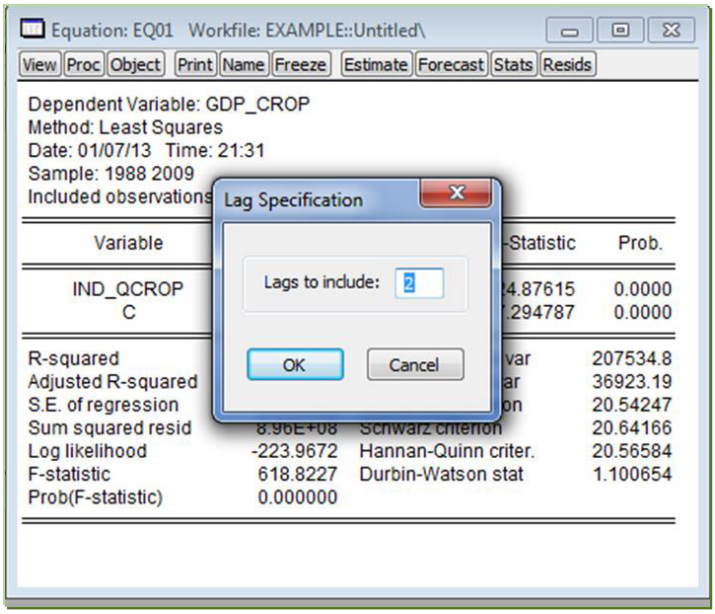

กำหนด Lag เท่ากับ 2 เป็นการทดสอบว่ามีปัญหา AR(1) และ/หรือ AR(2) หรือไม่

สมมติฐานหลักคือ ไม่เกิด AR(1) และ AR(2)

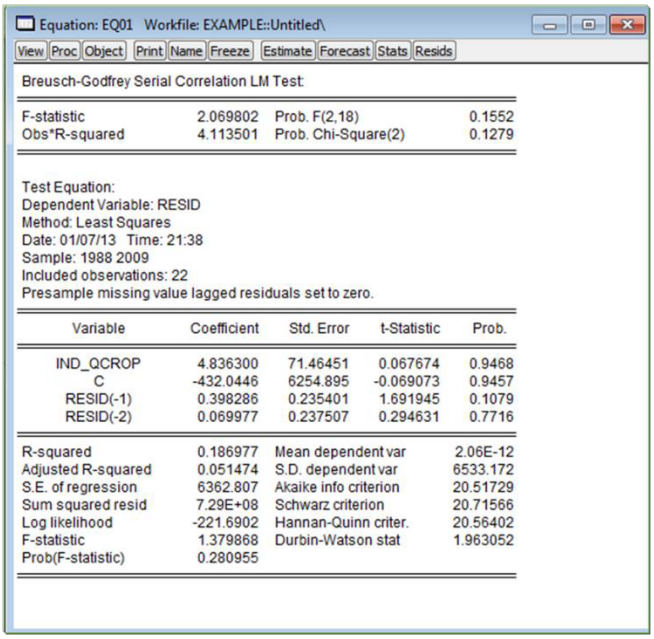

ค่า Probability > 0.05 แสดงให้เห็นว่าที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 ไม่เกิดปัญหา AR(1) และ/หรือ AR(2)

ที่ Equation ให้ทำการตั้งชื่อสมการ เพื่อเก็บสมการไว้ในWorfile ที่ Equation ให้ทำการตั้งชื่อสมการ เพื่อเก็บสมการไว้ใน Workfile โดยการคลิก Name แล้วตั้งชื่อ สมมติให้ชื่อเป็น “eq01”

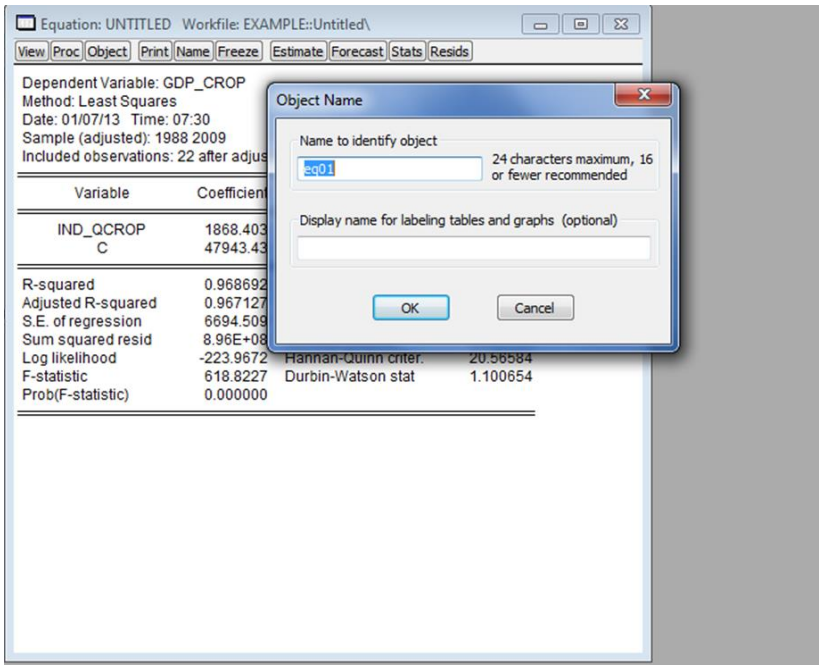

2.5 การพยากรณ์ค่าตัวแปรตาม

ให้ทำการขยาย Workfile range ออกไปตามช่วงเวลาที่ต้องการพยากรณ์ โดยการ Double Click ที่ Range ในที่นี่สมมติให้พยากรณ์ออกไป 1 ปี ดังนั้น End date จะเป็น 2011 ดังภาพ

Copy ข้อมูลของ ind_crop ปี 2010 – 2011 ใส่ลงใน Group01

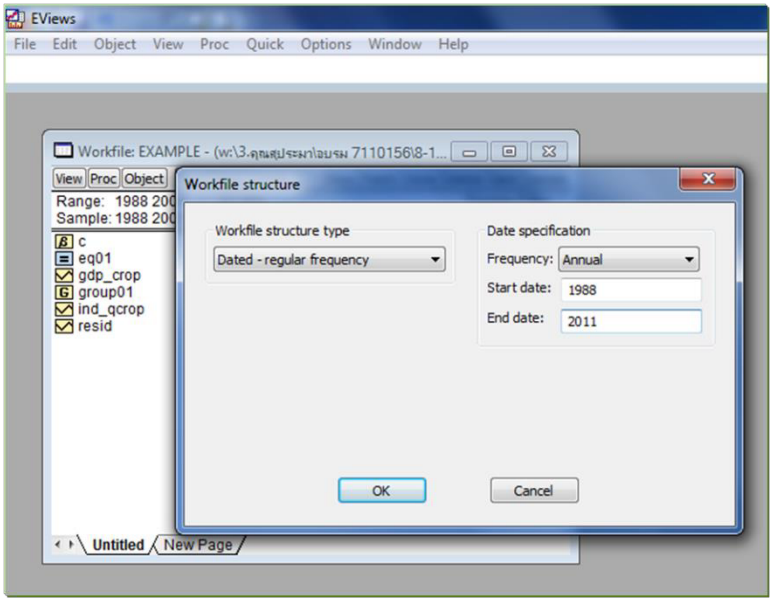

ไปที่ Equation: eq01 แล้วคลิกที่ Forecast หลังจากนั้นที่ Forecast name ให้ตั้งชื่อตัวแปร ที่พยากรณ์ว่า “gdp_cropf” และที่ Forecast sample ให้กำหนดช่วงพยากรณ์ แล้วคลิก OK ดังภาพ

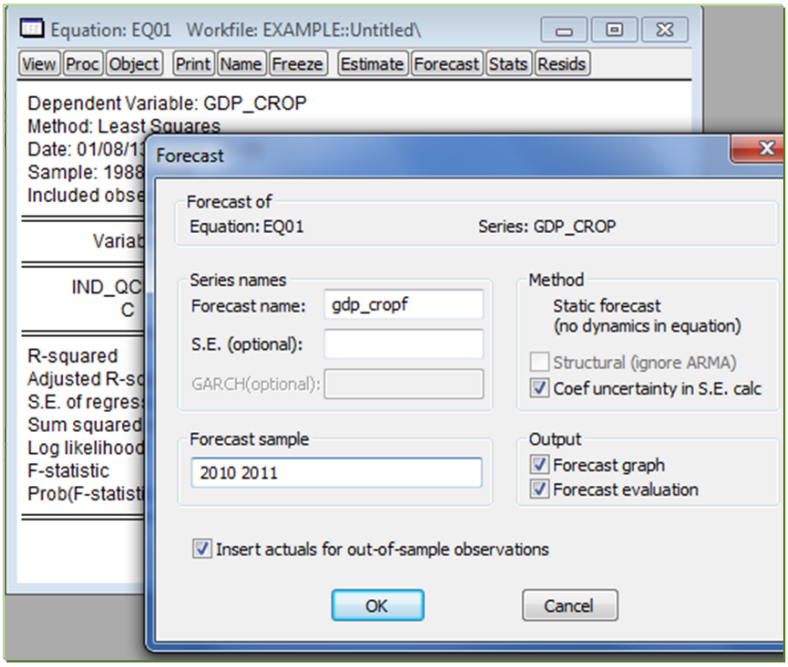

ค่าพยากรณ์ gdp_cropf จะปรากฏใน Workfile นอกจากนั้นโปรแกรมจะแสดงกราฟ Series gdp_cropf (กลางเส้นสีน้ำเงิน) ซึ่งเป็นค่าพยากรณ์ของตัวแปรตาม gdp_crop และแสดงช่วงความเชื่อมั่นของการพยากรณ์ (เส้นสีแดง) ดังภาพ

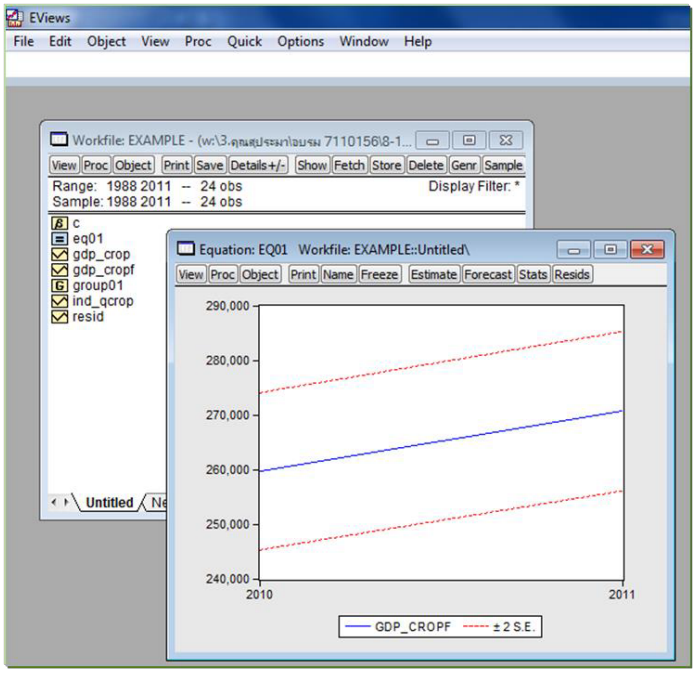

เปรียบเทียบค่าพยากรณ์ gdp_cropf กับค่าจริง gdp_crop โดยกดปุ่ม Ctrl ค้างไว้แล้วเลือก gdp_cropf และตามด้วย gdp_crop แล้วคลิกขวา Open/ as Group ดังภาพ

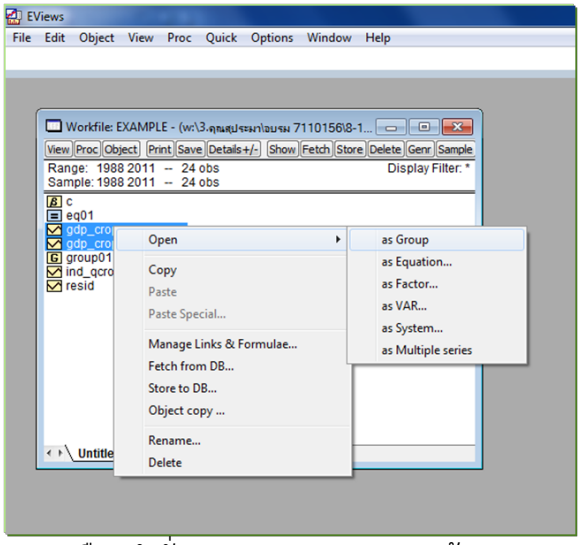

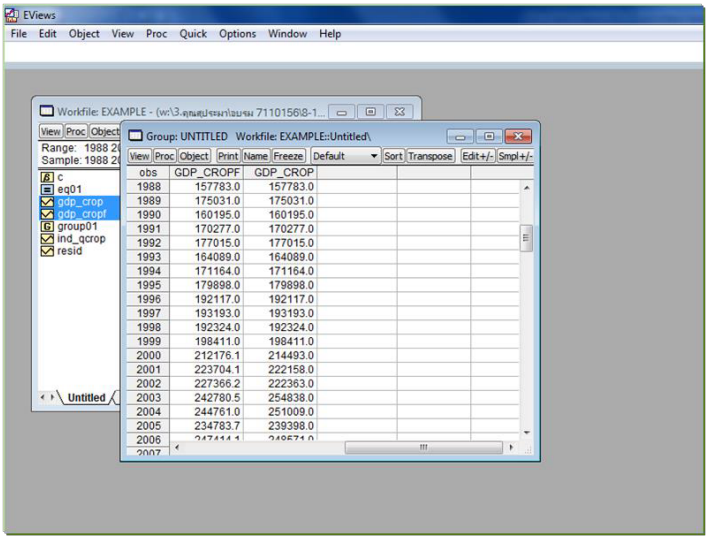

เลือกคำสั่ง View/Graph/Line แล้วกด O.K. ดังภาพ จะได้กราฟเปรียบเทียบระหว่างค่าพยากรณ์ gdp_cropf กับค่าจริง gdp_crop

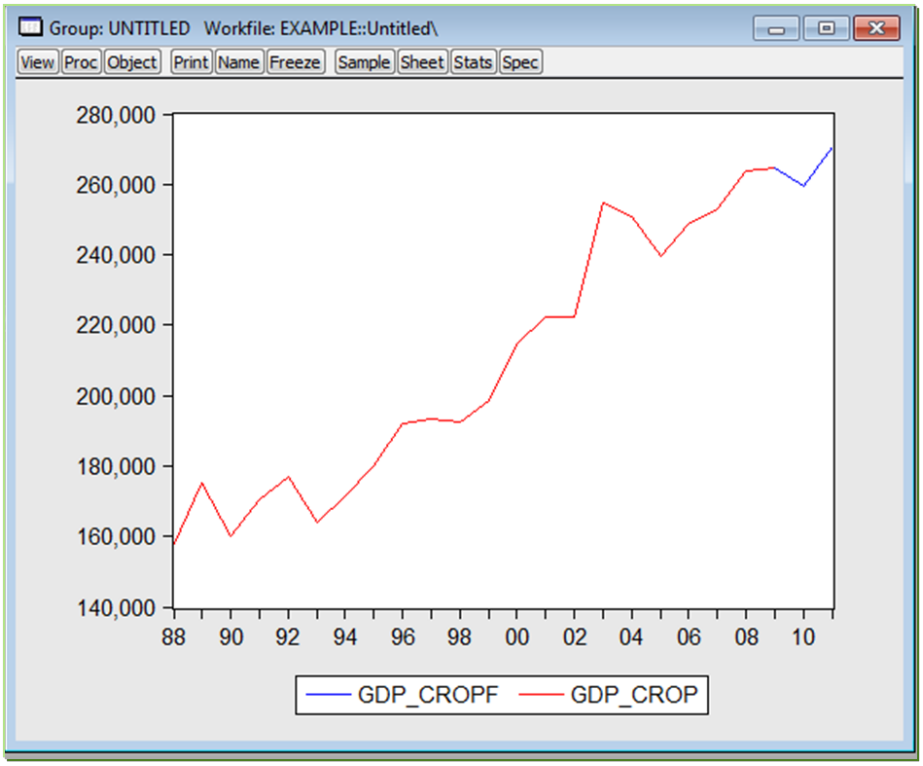

นำค่าที่ได้จากการ Forecast คำนวณอัตราการเปลี่ยนแปลง เพื่อให้ได้ GPP

3. จัดทำรายงานภาวะเศรษฐกิจการเกษตรระดับจังหวัด

3.1 เครื่องชี้วัดทางเศรษฐกิจการเกษตร ได้แก่ ดัชนีผลผลิตสินค้าเกษตร ดัชนีราคาที่เกษตรกรขายได้ และดัชนีรายได้เกษตรกร

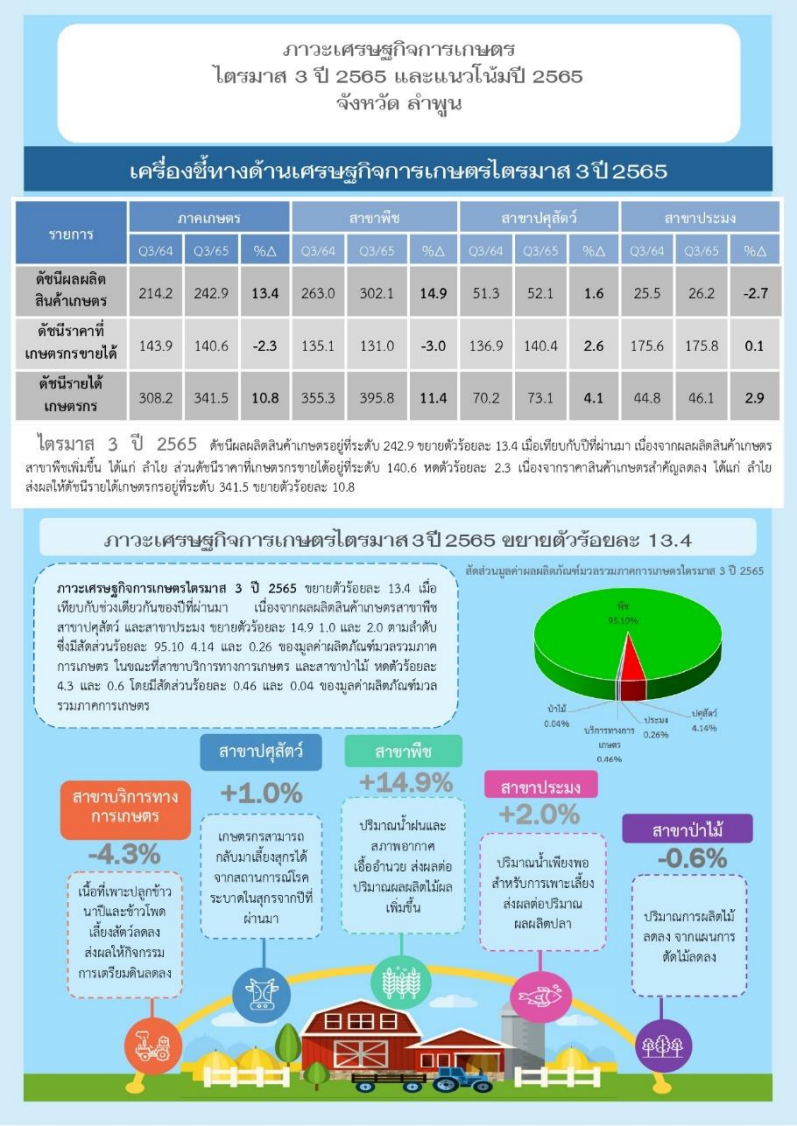

ภาวะเศรษฐกิจการเกษตร
ไตรมาส 3 ปี 2565 และแนวโน้มปี 2565
จังหวัด ลำพูน

เครื่องชี้ทางด้านเศรษฐกิจการเกษตรไตรมาส 3 ปี 2565

รายการ	ภาคเกษตร			สาขาพืช			สาขาปศุสัตว์			สาขาประมง		
	Q3/64	Q3/65	%Δ	Q3/64	Q3/65	%Δ	Q3/64	Q3/65	%Δ	Q3/64	Q3/65	%Δ
ดัชนีผลผลิตสินค้าเกษตร	214.2	242.9	**13.4**	263.0	302.1	**14.9**	51.3	52.1	**1.6**	25.5	26.2	**-2.7**
ดัชนีราคาที่เกษตรกรขายได้	143.9	140.6	**-2.3**	135.1	131.0	**-3.0**	136.9	140.4	**2.6**	175.6	175.8	**0.1**
ดัชนีรายได้เกษตรกร	308.2	341.5	**10.8**	355.3	395.8	**11.4**	70.2	73.1	**4.1**	44.8	46.1	**2.9**

ไตรมาส 3 ปี 2565 ดัชนีผลผลิตสินค้าเกษตรอยู่ที่ระดับ 242.9 ขยายตัวร้อยละ 13.4 เมื่อเทียบกับปีที่ผ่านมา เนื่องจากผลผลิตสินค้าเกษตรสาขาพืชสาขาพืชเพิ่มขึ้น ได้แก่ ลำไย ส่วนดัชนีราคาที่เกษตรกรขายได้อยู่ที่ระดับ 140.6 หดตัวร้อยละ 2.3 เนื่องจากราคาสินค้าเกษตรสำคัญลดลง ได้แก่ ลำไย ส่งผลให้ดัชนีรายได้เกษตรกรอยู่ที่ระดับ 341.5 ขยายตัวร้อยละ 10.8

ภาวะเศรษฐกิจการเกษตรไตรมาส 3 ปี 2565 ขยายตัวร้อยละ 13.4

ภาวะเศรษฐกิจการเกษตรไตรมาส 3 ปี 2565 ขยายตัวร้อยละ 13.4 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปีที่ผ่านมา เนื่องจากผลผลิตสินค้าเกษตรสาขาพืช สาขาปศุสัตว์ และสาขาประมง ขยายตัวร้อยละ 14.9 1.0 และ 2.0 ตามลำดับ ซึ่งมีสัดส่วนร้อยละ 95.10 4.14 และ 0.26 ของมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมภาคการเกษตร ในขณะที่สาขาบริการทางการเกษตร และสาขาป่าไม้ หดตัวร้อยละ 4.3 และ 0.6 โดยมีสัดส่วนร้อยละ 0.46 และ 0.04 ของมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมภาคการเกษตร

สัดส่วนมูลค่าผลผลิตภัณฑ์มวลรวมภาคการเกษตรไตรมาส 3 ปี 2565

สาขาบริการทางการเกษตร
-4.3%
เนื้อที่เพาะปลูกข้าวนาปีและข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ลดลง ส่งผลให้กิจกรรมการเตรียมดินลดลง

สาขาปศุสัตว์
+1.0%
เกษตรกรสามารถกลับมาเลี้ยงสุกรได้จากสถานการณ์โรคระบาดในสุกรจากปีที่ผ่านมา

สาขาพืช
+14.9%
ปริมาณน้ำฝนและสภาพอากาศเอื้ออำนวย ส่งผลต่อปริมาณผลผลิตไม้ผลเพิ่มขึ้น

สาขาประมง
+2.0%
ปริมาณน้ำเพียงพอสำหรับการเพาะเลี้ยง ส่งผลต่อปริมาณผลผลิตปลา

สาขาป่าไม้
-0.6%
ปริมาณการผลิตไม้ลดลง จากแผนการตัดไม้ลดลง

3.2 อธิบายเหตุการณ์/สถานการณ์การเพิ่มขึ้น/ลดลงของปริมาณการผลิตและราคาสินค้าเกษตรอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติได้อย่างถูกต้อง

3.3 ผลการประมาณการแนวโน้มภาวะเศรษฐกิจการเกษตรมีความถูกต้องและสามารถสะท้อนสถานการณ์ความเป็นจริงที่และสอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจการเกษตรที่เกิดขึ้น เพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำไปวางแผน/จัดทำแนวทางการดำเนินงานในระยะต่อไป

โดยกำหนดส่งให้ เลขาธิการสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร ผู้ว่าราชการจังหวัด ประธานคณะกรรมการขับเคลื่อนงานด้านการเกษตรระดับจังหวัด ผู้อำนวยการกองนโยบายและแผนพัฒนาการเกษตร สำนักงานเกษตรจังหวัด สำนักงานปศุสัตว์จังหวัด สำนักงานประมงจังหวัด และสำนักงานคลังจังหวัด ทุกวันที่ 10 ของเดือนมกราคม เมษายน กรกฎาคม และตุลาคม เพื่อนำไปใช้ประโยชน์

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง

พระราชบัญญัติเศรษฐกิจการเกษตร พ.ศ. 2522